

Dit beleidspaper is deel van een serie van zes over de prioriteiten van Nederland in de EU voor 2019-2024

Het klimaatbeleid van de EU Parijsbestendig maken

AbuDhabiColomboKopenhagenLondenLuandaSanJoséSana'aZagrebAbujaChongqingCotonouLjubljanaLuxemburgSanFranciscoSantiagoDeChileYa

Klimaatverandering is een van de belangrijkste mondiale uitdagingen waarvoor de EU gesteld staat. De naleving van het Akkoord van Parijs betekent dat Europa tegen 2050 klimaatneutraal moet zijn.

Deze doelstelling moet gepaard gaan met concrete beleidsmaatregelen en alle sectoren spelen een rol bij de verwezenlijking ervan. Er zijn mogelijkheden voor innovatie, nieuwe bedrijven en het scheppen van nieuwe banen. Ambitieuze klimaatdoelstellingen kunnen leiden tot economische groei, zelfs zonder dat de voordelen van de vermeden schade van de klimaatverandering en de daaraan verbonden aanpassingskosten in aanmerking worden genomen.

Deze overgang houdt in dat het energiesysteem koolstofarm wordt gemaakt en dat er een sterke en concurrerende koolstofarme industrie wordt opgebouwd op basis van nieuwe technologieën, gestimuleerd door innovatie en groene markten. Nieuwe coherente regelgeving inzake producten en productie zal de ontwikkeling van de circulaire

economie versnellen, terwijl strengere normen voor voertuigen en infrastructuur tot duurzame mobiliteit zullen leiden. Circulaire landbouw moet gepaard gaan met een heroriëntatie van de financiële prikkels in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid in de richting van duurzaamheid. Horizontaal gezien moet de Europese begroting Parijsbestendig worden en moet de klimaatverandering een hoeksteen worden van de buitenlandse, handels- en ontwikkelingsbetrekkingen van de EU.

Een Parijsbestendige klimaatdoelstelling vaststellen

- De EU moet streefcijfers vaststellen en beleid en maatregelen uitvoeren om de gemiddelde temperatuurstijging wereldwijd te beperken tot 1,5 °C, overeenkomstig de Overeenkomst van Parijs.
- Akkoord in 2019 in de Europese Raad over de nul netto emissie broeikasgassen (BKG) tegen 2050 in het kader van de Europese strategische langetermijnvisie.

- Op basis van de overeengekomen doelstelling voor 2050 moet de Commissie een voorstel indienen voor de kosteneffectieve tussentijdse doelstelling voor 2030 (momenteel ten minste 40%). Nederland wil dat de doelstelling voor 2030 wordt opgetrokken tot 55% en vertaald naar:
 - De regeling voor de handel in emissierechten (ETS);
 - De regelgeving inzake de verdeling van de inspanningen en de LULUCF-regelgeving (Landgebruik en veranderingen in landgebruik en bosbouw).
- In 2020 moet de EU - op basis van de nieuwe doelstellingen voor 2030 en 2050 - een geactualiseerde nationaal bepaalde bijdrage (NDC) indienen en de langetermijnklimaatstrategie van de EU aan het UNFCCC meedelen.
- De nieuwe Europese Commissie moet een sterke coördinerende vicevoorzitter voor Duurzaamheid hebben met horizontale bevoegdheden op alle klimaatgerelateerde beleidsterreinen en een commissaris voor Klimaat en Energie, die ook verantwoordelijk is voor de energie-unie, om de transitie naar een klimaatneutrale, concurrerende economie te begeleiden. De volgende beleidsmaatregelen zijn de bouwstenen voor het behalen van de klimaatdoelstelling.

Koolstofvrije energie

Voltooiing van de energie-unie, met inbegrip van een goed functionerende interne energiemarkt, waarmee de doelstellingen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie worden bereikt, terwijl de leveringszekerheid wordt bewaard.

- Een gemeenschappelijke visie op EU-niveau ontwikkelen om te komen tot een evenwichtige, flexibele en zekere klimaatneutrale energievoorziening.
- Invoering van een koolstofbodemprijs in de EU ETS.
- Formuleren van een waterstofstrategie in 2019, aanpassen van de gasrichtlijn en ander regelgevend beleid (bv. CertifHY) om potentiële grensoverschrijdende en andere

regelgevingsbelemmeringen weg te nemen en verschaffen van voldoende O&O-financiering (Horizon 2020) om de schone waterstofmarkt in Europa een impuls te geven.

- Studie van de mogelijkheden voor de lidstaten om strengere klimaat- en energie-eisen voor verwarmings-, koel- en ventilatie-installaties in te voeren als aanvulling op de Europese eisen.

Koolstofarme industrie

Ervoor zorgen dat de Europese industrie internationaal concurrerend blijft in de transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie.

- Ontwikkeling van een gemeenschappelijke Europese routekaart en actieplannen voor de industriële transformatie naar een klimaatneutrale economie.
- Erkenning in de ETS van alle relevante maatregelen ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, zoals CC(U)S (Carbon Capture and Usage/ Storage).
- Invoering van een Europese koolstofbodemprijs, in combinatie met maatregelen voor koolstoflekage, zoals een koolstofbelasting/terugbetaling.
- Vergemakkelijken van systeemintegratie, aanpassing en marktregulering van (nieuwe) grensoverschrijdende infrastructuur die te maken heeft met de klimaatneutrale economie.
- Vergemakkelijken van de toegang tot EU-financiering voor O&O, demonstratie en eerste soort industriële productiefaciliteiten, die bijdragen tot de vermindering van de broeikasgasemissies in de EU.
- Aanpassing van de regels inzake staatssteun om de lidstaten in staat te stellen waar nodig staatsmiddelen te verstrekken aan EU-bedrijven die nieuwe technologieën zoals CC(U)S gebruiken.
- Het creëren en beschermen van groene markten voor industriële producten op basis van hun koolstofvoetafdruk.

Circulaire economie

Een beter ontwerp en gebruik van producten en een beter hergebruik van materialen die al in omloop zijn, zal het verbruik van fossiele grondstoffen en dus ook de uitstoot verminderen.

- Een nieuw geïntegreerd productbeleidskader dat vergezeld gaat van wetgevingsinitiatieven en acties, d.w.z. via de ecodesign-richtlijn, de milieukeurverordening en betere consumenteninformatie en milieukeuren.
- Betere traceerbaarheid van materialen en chemische stoffen in de toeleveringsketen om de recycleerbaarheid te verbeteren.
- Stimuleren van de vraag naar secundaire grondstoffen door kwaliteitseisen en geharmoniseerde einde-afvalcriteria.
- Verdere uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid (EPR) met mogelijkheden om de milieueffecten aan het begin van de productketen aan te pakken, aandacht te besteden aan een toegenomen verkoop op afstand en onlineverkoop, en de verantwoordelijkheden van producenten uit derde landen aan te pakken.
- Duurzame openbare aanbestedingen aanmoedigen door verdere ontwikkeling van criteria voor circulariteit.
- Follow-up van de kunststofstrategie en het verstrekken van richtsnoeren aan de lidstaten om de milieueffecten van kunststoffen te verminderen.

Duurzame mobiliteit

Bevordering van duurzame en slimme mobiliteit door middel van duurzame brandstoffen, voertuigen en infrastructuur.

- Nieuwe voorstellen voor strengere normen voor de reductie van broeikasgasemissies van alle voertuigen.
- Stimuleren van tank- en laadinfrastructuur voor alternatieve duurzame brandstoffen, onder andere door herziening van de richtlijn alternatieve brandstoffen.
- Strengere toepassing van verbeteringen in de rolweerstand van banden.
- Concrete maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn om de binnen de

IMO overeengekomen reductiedoelstelling van 50% in de internationale scheepvaart voor 2050 te bereiken.

- Zich verbinden tot een ambitieuze wereldwijde overeenkomst binnen de ICAO over CORSIA (Carbon Compensation and Reduction Scheme for International Aviation) en de verdere versterking van de bestaande ICAO-klimaatdoelstellingen en -maatregelen.
- Een richtlijn van de Commissie voor een vliegbelasting op Europees niveau.
- Een EU-doelstelling om de binnenvaart in 2050 klimaatneutraal te maken in combinatie met de mogelijkheid van een heffing op gasolie om een vergroeningsfonds op te richten.
- Een vervolg op de huidige EU-strategie voor geautomatiseerde en verbonden mobiliteit.
- Een prominenter positie voor fietsen binnen het vervoersbeleid, waaronder de Connecting Europe Facility.

Circulaire landbouw

De overgang naar een circulaire landbouw vereist dat de grondstoffenkringlopen tegen 2030 zoveel mogelijk worden gesloten en dat de emissies tot een minimum worden beperkt.

- Bepalen van criteria in de nitraatrichtlijn voor het veilig gebruik van dierlijke mest.
- Aanpassen van de meststoffenverordening om teruggewonnen voedingsstoffen uit afval als grondstof voor meststoffen toe te staan wanneer deze aan de eisen voldoen.
- Herontwerpen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid met verplichte eco-schema's en financiële doelstellingen voor klimaat- en milieu-uitgaven.
- Verminderen van voedselverspilling door de aanpassing van strikte belemmeringen in de regelgeving voor innovatief hergebruik van restmaterialen.

Duurzame financiering

De Overeenkomst van Parijs vereist dat de financiële stromen in overeenstemming worden gebracht met de noodzakelijke emissiereductie en klimaatbestendige ontwikkeling. Op Europees

niveau moet er voldoende publieke en private financiering beschikbaar zijn.

- De transparantie van klimaatgerelateerde risico's vergroten door het volgen van klimaatgerelateerde investeringen en de boekhouding van broeikasgassen en koolstofvoetafdruk, met het oog op het meten en uiteindelijk verminderen van emissies.
- Minstens 25% van het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK, 2021-2027) voor klimaatgerelateerde investeringen reserveren, en er tegelijkertijd voor zorgen dat alle uitgaven Parijsbestendig zijn en dat de klimaatgerelateerde uitgaven beter worden gevolgd.

- investeringen in hernieuwbare energie bevorderen.

Buitenlandse betrekkingen

De EU moet het voortouw nemen bij het stimuleren van anderen om hun NDC's uit te voeren, de ambitie te vergroten en de langetermijndoelstellingen van de Overeenkomst van Parijs binnen handbereik te houden.

- De programma's van de EU in derde landen moeten gericht zijn op koolstofarme en klimaatbestendige ontwikkelingstrajecten, met inbegrip van het uitfasen van financiële steun voor fossiele brandstoffen.
- In het nieuwe MFK moeten de klimaatgerelateerde uitgaven in de externe instrumenten stijgen van 25% tot ten minste 50%.
- Ervoor zorgen dat de externe investeringsportefeuilles in overeenstemming worden gebracht met de Overeenkomst van Parijs, onder meer door de investeringen in fossiele brandstoffen geleidelijk uit te faseren, via de eigen instellingen zoals de EIB.
- Europese klimaatdiplomatie in samenwerking met de EU-lidstaten die ook een leidende rol van de EU bij de wereldwijde aanpak van de klimaatverandering ondersteunen.
- Alle handelsovereenkomsten van de EU moeten een verwijzing naar de Overeenkomst van Parijs bevatten en maatregelen om belemmeringen voor energie-efficiënte en lage BKG-emissieproducten uit de weg te ruimen en

Dit is een publicatie van:

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Het ministerie van Buitenlandse Zaken aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in deze publicatie.

© Ministerie van Buitenlandse Zaken, maart 2016